

El camí de Santiago II

Pasqual Boira i Muñoz

Com ja vaig comentar en començar aquest reportatge, aquesta segona vegada vam fer el Camí (el meu sogre i jo) en dues etapes. Aleshores, vaig acabar el primer capítol a Logronyo, precisament on vam reprendre el Camí el 25 de juny. La nit anterior vam agafar l'autobús a València, a les 22.30 h i, a les 5.15 h, érem a l'estació d'autobusos de Logronyo. Des d'allí, amb un taxi, ens traslladarem a l'alberg. Eren les 5.15 h i semblava que ningú no havia eixit de l'alberg encara. Salvador i jo ens posàrem les botes, la motxilla a l'espatlla i repleguérem el Camí.

LOGRONYO → NÁJERA 30 km

El Camí creua la part antiga de Logronyo, passant per la font del Pelegrí, enfront de la qual està representat el joc de l'oca (les caselles simbolitzen els llocs amb més tradició del Camí). L'oca té un sentit esotèric per a molts autors, per la qual cosa diuen que apareix moltes vegades —sia com a símbol, sia com a topònim— al Camí de Santiago i a les construccions dels templers (si algun lector o lectora vol conèixer amb més profunditat aquest tema, pot consultar autors com ara Rafael Alarcón o Juan G. Atienza, especialistes en temes sobre els templers, i podrà trobar explicacions per a les coses més inexplicables).

Així doncs, seguim pels carrers de Logronyo i passarem per l'església de Sant Jaume, amb un sant Jaume Matamoros a la façana, i arribarem a la porta de Carles V, única resta que queda a Logronyo de les murades medievals. Des d'ací, després de deixar endarrere el centre modern de la ciutat, una llarga avinguda ens portarà fora de Logronyo.

Si no tenim provisions per a desdijunar-nos i hem començat a caminar molt prompte —com Salvador i jo—, a l'eixida de Logronyo hi ha una gasolinera que sempre està oberta i podrem comprar alguna cosa per enganyar el cos.

En poc de temps, ens trobarem al parc de la Grajera, un llac artificial rodejat d'arbres i matolls, on ens sorprendrà veure una gran quantitat de

conills. Després de passar un suau altell, arribarem a Navarrete.

L'alberg de Navarrete té, a hores d'ara, molta fama, però és utilitzat per aquells pelegrins que han fet nit a Viana, ja que Logronyo queda tan sols a 13 km.

On sí que para tothom que ve de Logronyo és al bar que hi ha tot just al costat dels porxos que donen entrada a l'alberg. Fan uns entrepans molt saborosos i, a més a més, cal pensar que entre Logronyo i Nájera hi ha 30 km i que Navarrete serà l'únic poble pel qual passarem. Tanmateix, en els 17 km que hi ha de Navarrete a Nájera, no trobarem aigua i gairebé poques ombres; per tant, es fa necessari prendre forces, ja que és molt fàcil fer figa en aquest trajecte, com em va passar a mi fa dos anys, quan vaig arribar extenuat a Nájera.

A la sortida de Navarrete és parada obligada el cementiri, per tal d'admirar la rica portada gòtica de transició, traslladada ací des de l'antic hospital de Sant Joan d'Arce, les runes del qual haurem vist a l'entrada de Navarrete.

Per sort, des d'ací fins a l'altell de Sant Antoni, s'ha habilitat un camí, paral·lel a la carretera en alguns trams, que permet evitar la carretera i el perill que comporta caminar per la vorera d'emergència.

A l'altell de Sant Antoni, hi havia un convent de monjos antonians, però a hores d'ara tan sols unes runes (que quasi passen desapercibudes) ens ho recorden. Des d'ací, es veu tota la vall del riu Najerilla.

Sota la solana, que al voltant de migdia cau a plom en aquestes terres, poc abans d'arribar a Nájera, a la paret d'una farinera abandonada podem llegir un dels millors poemes sobre el Camí, escrit per Eugeni Garibay, un rector d'un poble d'aquesta comarca, que, certament, ens farà reflexionar (almenys a mi, així em va afectar).

Nájera, dividida en una part nova i una altra antiga pel riu Najerilla, té un alberg molt acollidor, situat al costat del monestir de Santa Maria la Reial,

i per arribar-hi cal travessar tot el poble.

Santa Maria la Reial és el monument més important de Nájera, la que fóra capital del regne de Navarra. El monestir fou fundat el s. XI (1052) pel rei D. Garcia de Nájera. El conjunt actual és del s. XIV, de traces gòtiques i hi destaquen el claustre gòtic-plateresc dels Cavallers (una veritable filigrana), el cadirat del cor i l'impressionant panteó reial amb els sepulcres dels reis de Nájera. Però sobretot cal admirar, dins del conjunt, la cova de terra rogenc on es venera la imatge de la Verge. (FOTO 1)

Recorde que el meu sogre i jo érem a Nájera a les 12.30 h, però l'alberg n'obria fins a les 14 h.

Per a menjar a Nájera, hi ha diferents llocs, però jo en recomanaria dos: el restaurant *Las Parras*, amb una terrassa que dona al riu i el restaurant *La Juderia* (on vam dinar i sopar nosaltres), que queda molt a prop de l'alberg.

NÁJERA → SANTO DOMINGO

DE LA CALZADA 21 km

Nosaltres vam sortir de Nájera a les 5.15 h —per no perdre el costum de matinar— però, si no es coneix el camí, és preferible començar a caminar a trenc d'alba.

A les 6.30 h, érem a Azofra, poble amb gran quantitat de flors als balcons. L'alberg d'Azofra és bastant utilitzat pels pelegrins i, al costat, hi ha dos bars, que trobaran tancats els més matiners com nosaltres.

D'Azofra a Santo Domingo, el camí és molt bo —malgrat això, a mi em va eixir una butllofa i ho vaig passar malament— i tan sols la costera de la Degollada ens farà suar més del normal. (FOTO 2)

Abans d'arribar a Santo Domingo, es passa per Ciruenya, on podem beure i descansar, però no posar res sòlid a l'estómac, si no portem menjar a la motxilla, ja que no hi ha cap bar.

De dalt d'una llima, es veu al fons Santo Domingo, però queda encara una bona estona per arribar-hi. Crida l'atenció la quantitat de cultius de regadiu que hi ha al voltant de Santo Domingo, on ja

FOTO 1. Claustres de cavallers. Santa Maria de Najera.

FOTO 2. Entre Azofra i Santo Domingo de la Calzada. Camí de la costera de la Degollada.